

MIDA PAKUVAD

Rakvere muuseumi fondid kroonikakirjutajaile, kodu-uurijaile, õpetajaile

Rakvere Rajoonidevahelise Koduloomuuseumi fondidesse on koondatud enam kui 25 000 ekspanaati Virumaa loodusest, ajaloo- ja tänapäevast. See on rikas ja uurijaile palju pakkuv varasalg. Peale selle on muuseumitöötajad kogunud hulgaliselt teatmateriaali — kroonika- ja aadressraamatuid, statistilisi kogumikke, aga ka väljakirjutusi arhiivdokumentidest, ajakirjandusest jne. Üsna mitmete ajalooajalooperioodide kohta leidub kaasaegsete mälestusi.

Igai aastal kasutab muuseumimaterjale kümneid teadlasi, üliõpilasi, töötajaid paljudelt erialadelt. Siiski võiks muuseumi kogutud andmeid ja ekspanaate hoopis enam kasutada just oma rajooni kodu-uurijad.

Eeskätt peaksid tihedamat sidet muuseumiga pidama kooliõpetajad. Ajaloo- ja kodulootunnid on kindlasti huvitavaid ja haaravamad, kui seal vahete vahel tutvustatakse ka fakte ja sündmusi õpilaste lähemast ümbrusest. Käsitledes näiteks Oktoobrirevolutsiooni Eestis, ei tohiks mööda minna revolutsioonisündmustest tollaegsel Lääne-Virumaal; siinsete nõukogude valimistest ja tegevusest, esimestest parteiorganisatsioonidest, Punakaardi organiseringimisest. Kõige selle kohta leidub muuseumis nii teatmateriaali kui ka originaalekspanaate.

Või jalle Suure Isamaasõja teema. Slingi saaksid muuseumi fondid õpetajaid tundide ettevalmistamisel abistada.

Ka ei teeks halba, kui tutvutaks ekspositsioonis ja fondides leiduvate materjalidega Lääne-Viru talurahva olukorra ja võitluse kohta, kapitalismi arengu esimeste sammude, tööliskliikumise alguse ja teiste teemade kohta.

Käsitööõpetajaid huvitaksid vahest endisaegsed teks-

tiilesemad (tikandid, pitsid, kudumisproovid, õpilaste koolikäsitööd). Keele- ja kirjanudõpetajad leiksid muuseumi arhiiviraamatukogust mitmesuguseid vanu trükiseid, mida saaks kasutada eesti keele, rahvaluule ja kirjanuduse ajaloo käsitlemisel. Kindlasti tahavad õpilased kuulda, missuguste kirjameeste teosteid trükiti XIX sajandil Rakveres, kes neid trükkis ja kus. Muuseumist saab andmeid Rakvere rajooniga seotud keele- ja kirjameeste, kunstnike, teadlaste, tuntud ühiskonnategelaste, näitlejate ja teiste väljapaistvate inimeste elu ja tegevusega seotud paikade kohta.

Üht-teist leidub muuseumis ka koolide ajaloo uurimiseks. Siin on nii väljakirjutusi Eesti NSV keskarhiivide materjalidest ning Tallinna ja Tartu muuseumides ja raamatukogudes säilitatavast ajakirjandusest kui ka üksikute koolide originaaldokumente, vanu fotosid jm.

Asutuste, ettevõtete, kolhooside ja sovhooside kroonikakirjutajad, teigi oleks kasulik korra muuseumi sisse astuda. Kul siin ei ole andmeid konkreetse asutuse või ettevõtte tegevuse valgustamiseks, siis lähema piirkonna kohta leidub neid kindlasti. Et aga õigesti aru saada ja käsitleda ühe objekti ajalugu, on loomulikult vaja veidigi tunda ümbruskonna üldisi arengujooni.

Osa sovhoose võib muuseumist leida andmeid sovhoosikeskuste, endiste mõisate ajaloo- ja teatmateriaali on kogutud kolhooside asutamise tegevuse alperioodi kohta. Mõndagi huvitavat võib kroonikakirjutaja lugeda muuseumis säilitatud vanadest ajalehtedest, millest enamik on bibliografeeritud.

Tööstusettevõtteist on seni muuseumi koondatud materjale tarvitanud vaid üksikud. Ometi saaksid siitabi ja nõu ajaloolise ülevaate koostamisel küll Rakvere Tärklise- ja Siirupikombinaat, küll Rakvere Piiritustehas ja mitmed teisedki ettevõtted.

Paljude kultuuriasutuste eelkäijateks olid kohalikud seltsid. Nende materjale leidub muuseumifondides üsnagi palju. Siin on Rakvere Rahvamaja ja Hariduse Seltsi arhiiv, mitmeid dokumente Väike-Maarja, Haljala jt. seltside ajaloo kohta.

Eespool oli juttu mõnedest võimalustest, mida pakuvad Rakvere muuseumi fondid koduloo- ja huvitatuile. See pole aga kaugeltki kõik. Teatud kitsa teema uurijaile leidub siin veel mõndagi väärtuslikku. Peale selle saab muuseumist alati konsultatsiooni ja nõuandeid, missuguse teise muuseumi, arhiivi või raamatukogu poole edasiseks uurimiseks pöörduda, kust ja kellelt stigavamalt juhendamist paluda.

O. LANDBERG,

muuseumi vanem teaduslik töötaja